

Да, еутаназија је тешка и болна одлука – чак и када се доноси на захтев самог пацијента коме су дозлогрдиле патње и такав живот, па чак и онда кад алтернативе и нема (звучи ли Вам познато оно: "... нема алтернативе?": ко зна, можда то и није случајно).

"Пацијент", *Српски Архив за целокупно лекарство* (у даљем тексту: СА) [\[1\]](#) јесте стар – рођен је 1874. године, али је држећи и – колико ми је познато – старац би сигурно желео још дуго да поживи... Тим пре што је дубоко свестан да му је један од најважнијих циљева, још од оснивања, био "

..између осталог и стога да би неговао баш – српски језик!..."

[\[2\]](#)

Изгледа да овде, као и у сличним ситуацијама, онима који треба да донесу одлуку о еутаназији – она уопште није болна и као да једва чекају да је изврше: газда (станодавац) и родбина (наследници), из разних интересних углова играју велику – и не увек баш похвалну, себичну – улогу. Да не говоримо даље у загонеткама – под (фигуративно) "газда" треба читати: *Српско лекарско друштво* [\[3\]](#) (СЛД) , а под (фигуративно) "наследници":

Уредништво СА.

У уредништву се налази (колико сам успео да набројим) 27 чланова: осим главног и одговорног уредника, проф. др Павла Миленковића, ту је још 3 академика, 22 проф. др-а и 1 доцент др). Рећи ћете: добро – а чему та еутаназија, и како се она планира? На питање "чему?" (или

с

ui bono

?) вратићемо се пред крај текста – а на "како?" одговарам овом, до мене случајно доспелом и верујем прилично поузданом, верзијом: на седници Уређивачког одбора СА, одржаној 27.9.2012. године, председник СЛД и академик САНУ, проф. др Радоје Чоловић, изнео је и образложио предлог да, од 1. јануара 2013. године, часопис (СА) прима само радове и прилоге на

енглеском језику

(?!). Боже, Боже – ако их примају само на енглеском, како ли онда да их објављују – па, ваљда, опет само на енглеском (али, то се прећуткује – згодан је тај еуфемизам: "прима само на енглеском језику", зар не?). Како се чује, претходни Уређивачки одбор је у начелу прихватио овај предлог. Међутим, изгледа да је (случајно, или не?) заборављено да се ова одлука проследи Председништву СЛД, које треба да донесе

коначну одлуку

.

Језиво: скоро да звучи као оно злокобно "коначно решење"! Та одлука би требало да буде донесенана састанку Председништва СЛД, који се предвиђа за 26. октобар о.г. У

Еутаназија најстаријег медицинског часописа на српском језику?

Пише: Јован Качаки

недеља, 21 октобар 2012 14:24

том циљу је од чланова Уређивачког одбора СА (а претпостављам, и од председника секција СЛД) затражено да искажу своје мишљење. Имам дозволу да цитирам само једно од њих (председника Секције за историју медицине

Српског лекарског друштва

). Цитирам:

"Уредништву СА

Одлука да *Српски архив* почне да се штампа на енглеском језику, у најмању руку је самоубилачка. (Без обзира на околност да је ВСП [\[4\]](#) то већ урадио!)

Хоће ли то повећати његову читаност, овде у Србији?

Док је са друге стране ово реквијем за последњи и једини медицински часопис који се од свог постанка штампа – ћирилицом.

Значи, збогом ћирилици, а уз њу, збогом и српском већ подоста исквареном језику у медицини.

А *Српски архив* је и основан између осталог и стога да би неговао баш - српски језик!

Пораз!!!

Пораз је то силан, ненадокнадив. Ако се ова одлука усвоји!?!

А да не говорим о техничким проблемима:

а) Сваки аутор ће бити дужан да плати преводиоца, јер не влада довољно енглеским језиком.

б) А рецензенти? Владају ли и они енглеским, довољно сасвим довољно? (Ако се изузме већина, која је што се свог знања тиче на нивоу "Ај кил ју, гринго!")

ИТД.

Брана Димитријевић, председник секције за историју медицине Српског лекарског друштва

Зграда Српског лекарског друштва

Осим овог, имао сам увид у још две реакције. Обе, наравно, на латиници – а како би другачије? Па, забога – имамо посла са “модерним” људима! Аутори су ми познати, али не смем да им наводим имена. Један предлаже да се макар само радови из историје медицине штампају ћирилицом, а други је бескомпромисан: енглески – па енглески, и то ти је!

Ја нисам члан СЛД, али су ми у младости (1969. и 1970. године) – вероватно знатно пре но што је велика већина чланова садашњег Уредништва СА и Председништва СЛД дипломирала – изашла два рада у СА. Зато сам и огорченим писмом реаговао на ту вест. Дајем само релевантан извод из писма [\[5\]](#).

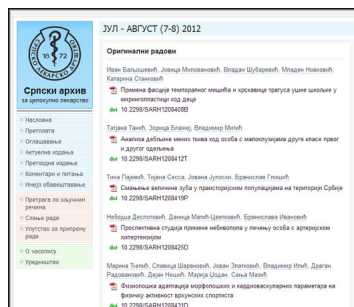
Вратимо се сада на питање "чему", а на крају размотримо и питање "шта то значи".

Што се првог питања тиче, требало би познавати образложење које је за укидање српског језика дао академик САНУ(!), председник СЛД. Нажалост, то нисам видео – али таква монструозна идеја ионако се ничим не може оправдати. Могу само да нагађам да је то било нешто у вези са "ширењем сазнања у свету о достигнућима српске медицине" (ма шта то значило) – а то је данас, наравно, "могуће једино на енглеском". Е, неће бити баш тако, даме и господо – намерно не говорим "колеге"! То добро знам из искуства. Аутор сам седамдесетак стручних медицинских радова, а од тога: на српскохрватском – како се тада тај јадни, измучени, језик звао: 9; на енглеском 43 (између осталих у *Nature*, *New England Journal of Medicine*, *Lancet*, *British Medical Journal*, итд.), на холандском 6, а остало на неким другим језицима. Ако сам желео да добијем ширу читалачку публику, писао сам на енглеском и радове слао у горепоменуте часописе "Прве лиге" – али у том случају сам увек морао задовољити и знатно оштрије критеријуме квалитета поменутих часописа и проћи анонимизирану рецензију за пријем, или доживети одбијање текста за објављивање (а и то ми се догађало). Дакле, нико не спречава лекаре из Србије да то исто чине, заобилазећи и остављајући на миру СА. Због тога није потребно буквално убијати класични СА! Мислим да у том грму и лежи неки (бар мали) зека – јер знатно је лакше донети одлуку да се српски СА укине и нова верзија – неки

"Њу СА"

– издаје искључиво на енглеском језику. Узгред буди речено – како ће се то чудо звати – па не може "Српски Архив за целокупно лекарство", то би био бесрамни фалсификат! Тако се, ваљда, рачуна да ће се по освештаном локалном принципу "ја теби – ти мени" лако (наравно у зависности од тога "ко је ко" у српској медицинској хијерархији), убацивати друго- и трећеразредни радови – али сада на "фином", на енглеском, у тај "Њу СА"

, надајући се да ће се тако лакше убацивати и у међународне критеријуме за цитирања, толико неопходне за напредовање у тзв. "научној каријери". Ето вам и вероватног одговора "чему?" (мада се, сигуран сам, у томе јако варају).

Сајт Српског Архива за целокупно лекарство

А сада мало о ономе “шта то значи?” Личности које ће донети ону горепомеунуту “коначну одлуку” о еутаназији над скоро 140-годишњој старини (**боље речено: о његовом свирепом убиству!**

) нису никако неуке и одлично знају шта и зашто то раде – тако да се за њих никако не може рећи: “Господе, опрости им, јер не знају шта раде”.

Знам да у српском друштву постоји доста снажна и прегласна струја коју многи називају “друга Србија“, и којој се са много оправданости приписује такозвани аутошовинизам. Међутим, уколико се оствари гореописана намера свирепог убиства јединог медицинског часописа на српском језику штампаног ћирилицом, то ће бити чак и степен извитоперености духа гори од аутошовинизма – то ће бити прави културни аутогеноцид!

Када се мало боље размисли, осврне око себе и види свуда преовлађујуће присуство “pidgin english” и хрватске латинице у српском јавном и културном животу, на улицама, у трговини, у рекламама... тешко је отети се утиску да се не ради о остваривању неке врсте плана – да не кажемо баш и да човек постане макар и невољни присталица теорије завере. Нестајање ћирилице незадрживо напредује – а о томе је, између осталих, и Василије Клефтакис документовано писао на овом сајту [\[6\]](#), уз демонстрирање да постоје докази да је то био план југословенских комуниста [\[7\]](#)

. Садашње власти практично ништа не чине да томе стану на пут, па се тај разорни процес наставља. Овим о чему сада говоримо – о претећем укидању јединог српскојезичног, ћириличног медицинског часописа – прелази се из квантитета у нови језиви “квалитет”: јављају се “прве ласте” потпуног укидања српског језика у Србији, за сада само у стручној периодици. Али, не зову се “прве ласте” узалуд “прве”!

На српској јавности и политичарима је да бар покушају, пре него што буде прекасно, да томе стану на пут и тако спасу једини **српски** *Српски Архив за целокупно лекарство*, па да то – ако Бог да – буде “прва ластва” оздрављења националне свести. А - што се мене тиче: "

Dixi et salvavi animam meam

."

Јован Качаки (1939), лекар и специјалиста медицинске микробиологије (Београд), магистар (University of Rochester, School of Medicine and Dentistry, Rochester, NY, USA) и доктор медицинских наука (Radboud Universiteit, Nijmegen, Nederland), више од 40 година живи и ради у Холандији. Седамдесетак медицинских публикација на разним језицима, десетак историјских публикација (историја и библиографија руских избеглица у

Краљевини СХС/Југославији)

[1] <http://www.srp-arh.rs/Content.aspx?id=OCasopisu.sr-SP-Cyrl> – први број изашао 1874, а како само Уредништво наводи: "Српски архив за целокупно лекарство је часопис Српског лекарског друштва основан 1872. године, у којем се објављују радови чланова Српског лекарског друштва, претплатника часописа и чланова других друштава медицинских и сродних струка. Часопис објављује: оригиналне радове, саопштења, приказе болесника, прегледе литературе, радове из историје медицине, радове за праксу, радове за рубрику

Језик медицине

, извештаје с конгреса и стручних састанака, стручне вести, приказе књига и дописе за рубрике Сећање,

In

memoriam

и

Promemoria

, као и коментаре и писма Уредништву у вези с објављеним радовима".

[2] Цитирано из писмене реакције председника Секције историје медицине СЛД, проф. др Бране Димитријевића, на предлог да се укине издавања СА на српском језику, ћирилицом.

[3] <http://www.sld.org.rs/sr/pocetna.asp> - председник је академик САНУ и проф. др.

[4] *Vojnosanitetski pregled*, издавала га ЈНА, па ЈА, па сада Војска Србије – излазио од 1944. до краја 2011. на српскохрватском језику – искључиво латиницом, а од 2012. прешао на исти начин како се сада (случајно?) предлаже и за СА: путем "прима радове само на енглеском језику" стиже на штампање само на енглеском (?!). Иначе, последњи часопис тог типа, *Војносанитетски гласник*, који је објављивао и текстове на српском језику, ћирилицом

,
је, по слому Краљевине, престао да излази 1941.

[5] "Поштоване даме/господо,

...“Српски Архив за целокупно лекарство убудуће само на енглеском???!!!???”

Боравећи у посети фамилији, у Београду, сасвим случајно сам ових дана видео делове кореспонденције неких чланова уредништва Српског Архива за целокупно лекарство (СА) из којих сам схватио да постоје далеко унапредовали планови (ако нису већ и прихваћени?!) да се убудуће једини, какав-такав српски стручни медицински часопис са дугом традицијом, штампан на српском језику (што ће рећи и српском азбуком – ћирилицом) убудуће издаје на енглеском језику?!

Otempora, omores!!!

Даљи текст мог писма се односи на вас само уколико је то тачно, и уколико заиста пређете на енглески језик:

Вид`ла жаба да се коњ поткива, па и она дигла ногу!

Али – ви дижете обе – па вас ипак нико неће штети... Побогу, бар неки од вас имају бар нека искуства са специјализација, стручних усавршавања у иностранству итд., да – ако имају ма и трунку самокритике схвате на колико јадном нивоу је српска медицина данас; она то до Другог светског рата није била – пад је почео од доласка комуниста на власт и изгледа да краја нема – али то није мој проблем. Шта мислите – да ће, ако убудуће исте такве радове будете штампали на

“

pidgin

Е

nglish

”, квалитет порасти?!

Кажем “pidgin English” – јер када човек прочита абстракте (не само у српским медицинским часописима, него и српским часописима из других области) не зна шта ће пре: да се смеје, да плаче, или да одмах повраћа? Па, тај ваш прелаз на енглески није само издаја српске традиције (што је неопростиво!), него је и свирепи напад на квалитет

енглеског језика – али о томе нека брину сами Енглези.

Ако није већ прекасно: освестите се!

Ако је касно: онда вам и Фема из "Покондорене тикве" завиди – баш сте онда, како и треба, постали "мико-фо" и прави "еуропљански ноблес" – а о достизању цврц-врхунаца медицинске науке (или онога што под тим подразумевате) тим потезом – да и не трошимо речи.

У том случају, на растанку, имам и једну молбу: прегледајући списак радова у којима сам аутор, видех и два (греха?) из младости, објављене у СА:

- 1969, 97(2), 225 - 228;

- 1970, 98 (6), 897 - 903.

Одричем се ауторства и тражим да их (или моје име) бришете из ваше библиографије – не желим да ми се име налази у таквој будућој каљузи. Молим да ме обавестите о техничким могућностима да се то учини.

Јован Качаки"

[6] <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/niko-nema-sto-srbin-imade-dva-pisma-u-pravopisu.html>

[7] <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/plansko-ili-slucajno-zatiranje-srpske-cirilice.html>